

טהור לאבנים אחרות, שהן חיים ומיתה, ששם לב חכם לימינו של אדם, ולב פסיל לשמאלו, ולא עוד, אלא אתם תסכנו עצמכם, משום שהאבנים הללו של עץ הדעת טוב ורע הן בפרוד, ואבני השיש טהור הללו הן ביחוד, בלי פרוד כלל, ואם תאמרו שהרי הסתלק מהם עץ החיים ונפלו ויש ביניהן פרוד - דבר שקרים לא יכון לנגד עיני, שהרי אין שם פרוד למעלה, ואלו שנשברו, מאותם (בלים) היו. באו לנשק אותו, פרח והסתלק מהם.

אמר רבי יצחק, כל אותם המתים של ארץ ישראל יחיו ויקומו בראשונה לזמן שיחיה הקדוש ברוך הוא את המתים, משום שהקדוש ברוך הוא יתעורר עליהם. זהו שכתוב יחיו מתיך נבלתי יקומו, יחיו מתיך - אלו הם של ארץ ישראל, נבלתי יקומו - אלו שבארץ נכריה, שלא כתוב בהם תחיה אלא קימה, שהרי רוח החיים לא תשרה עליהם אלא בארץ ישראל, ומשום כך פתוב בהם יחיו. נבלתי יקומו, אלו שבחוץ, יבא הגוף שלהם ויקומו, גוף בלי רוח, ואחר כך יתגלגלו מתחת העפר עד שיגיעו לארץ ישראל, ושם יקבלו נשמה, ולא ברשות אחרת, כדי שיתקיימו בעולם כראוי.

אמר רבי אלעזר: בא וראה, בשעה שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות את המתים, כל אותן נשמות שיתעוררו, כלם יקומו באותו דמות ממש שהיו בעולם הזה, ומוריד אותן הקדוש ברוך הוא וקורא להם בשמות, זהו שפתוב לכלם בשם יקרא. וכל

תהוון שקילין אבני שיש טהור לאבנים אחרנין, דאינון חיי ומיתה, דתמן לב חכם לימינו (קהלת י ב) דבר נש, ולב פסיל לשמאלו (שם), ולא עוד אלא אתם תסכנו עצמכם, בגין דאלין אבנין דעץ הדעת טוב ורע אינון בפרודא, ואלין אבני שיש טהור אינון ביחודא בלא פרודא כלל, ואם תאמרו דהא אסתלק עץ החיים מנייהו ונפלו ואית פרודא ביניהו, דובר שקרים לא יכון לנגד עיני (תהלים קא ז), דהא לית תמן פרודא לעילא, ואלין דאתברו מאינון (מאנין) הוו, אתו לנשקא ליה פרח ואסתלק מנייהו.

אמר (דף פא ע"א) רבי יצחק כל אינון מתים דארעא דישראל, יחיון ויקומון בקדמיתא לעידן דיחיי קודשא בריך הוא מיתא, בגין דקודשא בריך הוא יתער עלייהו, הדא הוא דכתיב (ישעיה כו יט) יחיו מתיך נבלתי יקומו, יחיו מתיך אלין אינון דארעא דישראל, נבלתי יקומון אלין אינון דבארעא נוכראה, דלא כתיב בהו תחיה אלא קימה, דהא רוחא דחיי לא תשרי עליהו אלא בארעא דישראל, ובגין כך פתוב בהו יחיו, נבלתי יקומון אלין דלבר, יתברי גופא דלהון ויקומון גופא בלא רוחא, ולבתר יתגלגלון מתחות עפרא עד דמטו לארעא דישראל, ותמן יקבלון נשמתא ולא ברשו אחרא, בגין דיתקיימון בעלמא פדקא חזי.

אמר רבי אלעזר, תא חזי, בשעתא דזמין קודשא בריך הוא לאחייא מיתא, כל אינון נשמתין דיתערו, פלהון יקומון בההוא דיוקנא ממש דהוו בהאי עלמא, ונחית לון קודשא בריך הוא וקרא לון בשמהו, הדא הוא דכתיב (ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא, וכל

נשמתא תיעול לדוכתהא,

נשמה תפנס למקומה, ויעמדו בקיום בעולם כראוי, ואז יהיה העולם שלם, ועל אותו זמן כתוב וחרפת עמו יסיר, זה יצר הרע שפחשיף פני האדם ושולט בו.

אמר רבי חזקיה: אם תאמר שכל הגופות של העולם יקומו ויתעוררו מן העפר, אותם גופים שנגטעו בנשמה אחת מה יהיה מהם? אמר רבי יוסי, אותם גופים שלא זכו ולא הצליחו, הרי הם כלא היו, כמו שהיו עץ יבש בעולם הזה, כף גם באותו הזמן, והגוף האחרון יקום, אותו שנגטע והצליח ונטע שרשיו כראוי, ועל אותו הגוף האחרון כתוב והיה כעץ שתול על פלגי מים, שעשה פרות ונטע שרשים והצליח כראוי, ועל אותו הגוף בראשון כתוב והיה כערער בערבה ולא יראה פי יבא טוב. פי יבא טוב, זו תחית המתים.

ומאיר אותו האור שעתיד להאיר לצדיקים, שהיה גנוז לפניו מיום שנברא העולם, זהו שכתוב וירא אלהים את האור כי טוב, בו עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, זהו שכתוב וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא, ואז יתגבר הטוב בעולם, ואותו שנקרא רע יעבר מן העולם, ואז אותם גופות ראשונים יהיו כלא היו.

אמר רבי יצחק: עתיד הקדוש ברוך הוא להריק על אותם גופות רוחות. אם זכו בהם, יקומו לעולם כראוי, ואם לא, יהיו אפר תחת רגלי הצדיקים. זהו שכתוב ורבים מישני אדמת עפר קיצו וגומר.

אמר רבי אלעזר: וזה מי שהסתלק מן העולם טרם שהגיעו ימיו לעשרים שנים,

ויקומו בקיומא בעלמא כדקא חזי, וכדין יהא עלמא שלים, ועל ההוא זמנא פתיב (שם כה ת) וחרפת עמו יסיר, דא יצר הרע דאחשיף אפי דבר נש ושליט ביה.

אמר רבי חזקיה, אי תימא דכל גופין דעלמא יקומו ויתעורון מעפרא, אינון גופין דאתנטעו בנשמתא חדא מה תהא מנייהו, אמר רבי יוסי אינון גופין דלא זכו ולא אצליחו הרי אינון פלא הוו, כמה דהווי עץ יבש בהאי עלמא, הכי נמי בההוא זמנא, וגופא בתראה יקום, ההוא דאתנטע ואצליח ונטע שרשוי כדקא יאות, ועל ההוא גופא בתראה פתיב (תהלים א ג) והיה כעץ שתול על פלגי מים, דעבד אפין ונטע שרשין ואצליח כדקא יאות, ועל ההוא גופא קדמאה פתיב (ירמיה יז ו) והיה כערער בערבה ולא יראה פי יבא טוב, פי יבא טוב דא תחית המתים.

ואתנהיר ההוא נהורא דזמין לאנהרא לצדיקיא, דהוה קמיה גניז מיומא דאתברי עלמא, הדא הוא דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, ביה זמין קודשא בריך הוא לאחיא מיתיא, הדא הוא דכתיב (מלאכי ג ב) וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא, וכדין יתגבר טוב בעלמא, וההוא דאתקרי רע יתעבר מעלמא, וכדין אינון גופין קדמאין ליהווי כלא הוו.

אמר רבי יצחק זמין קודשא בריך הוא לארקא על אינון גופין רוחין, אי זכו בהו יקומו לעלמא כדקא יאות, ואם לאו יהו קטמא תחות רגליהו דצדיקיא, הדא הוא דכתיב (דניאל יב ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגומר.

אמר רבי אלעזר והאי מאן דאסתלק מעלמא עד לא מטון יומי לעשרין